

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Επενδύουμε στον άνθρωπο!

**Π1.4.3.β.1: Οδηγός επιμορφωτή για τη ΘΕ3:
«Υγεία και ασφάλεια εργασίας»**

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση
και Διά Βίου Μάθηση
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (Ι.Ε.Π.)

Πράξη: “Επιμόρφωση εκπαιδευτικών/εκπαιδευτών
σε θέματα Μαθητείας” με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 5008057

Υποέργο 1: “Υποστηρικτικές ενέργειες
για την υλοποίηση της Επιμόρφωσης”

Παραδοτέο Π1.4.3.β.1.: Οδηγός επιμορφωτή για τη ΘΕ3
«Υγεία και ασφάλεια εργασίας»

Ονοματεπώνυμο εμπειρογνώμονα
Αγγελακόπουλος Βάιος

Οδηγός Επιμορφωτή Υγεία και ασφάλεια εργασίας

---

1. Εισαγωγή

Αντικείμενο της Πράξης αποτελεί η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών/ εκπαιδευτών σε θέματα μαθητείας, με στόχο την ενίσχυση και αποτελεσματική υλοποίηση του θεσμού. Στο πλαίσιο της Πράξης προβλέπεται η πραγματοποίηση προγράμματος επιμόρφωσης δια ζώσης (σε όλες τις περιφέρειες της χώρας) και εξ αποστάσεως (σύγχρονη και ασύγχρονη), με την αξιοποίηση υφιστάμενης ηλεκτρονικής πλατφόρμας του ΙΕΠ, αναφορικά με τον θεσμό της μαθητείας σε σχέση με την ΕΕΚ.

2. Σκοπός, στόχοι, ομάδα στόχος

Σκοπός του προγράμματος επιμόρφωσης είναι η ενίσχυση και η υποστήριξη του ενεργού ρόλου των εκπαιδευτών/τριών (επιμορφούμενων) στο πλαίσιο υλοποίησης του θεσμού της μαθητείας, με την επικαιροποίηση – αναβάθμιση των γνώσεών τους σε θέματα σχετικά με τον θεσμό της μαθητείας.

Στόχοι του προγράμματος επιμόρφωσης είναι οι επιμορφωμένοι/ες να εμπλουτίσουν και να επικαιροποιήσουν τις γνώσεις τους πάνω σε θέματα που σχετίζονται με :

- ☒ το περιεχόμενο του θεσμικού πλαισίου και τις διαδικασίες υλοποίησης του μεταλυκειακού έτους – τάξης μαθητείας
- ☒ τα προγράμματα σπουδών του μεταλυκειακού έτους –τάξης μαθητείας
- ☒ τις βασικές αρχές της εκπαίδευσης ενηλίκων
- ☒ τις σύγχρονες μεθόδους διδασκαλίας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση
- ☒ τα θέματα ασφάλειας και υγείας της εργασίας, συμβουλευτικής, επαγγελματικού προσανατολισμού και επιχειρηματικότητας.

Χαρακτηριστικά ομάδας-στόχου επιμορφούμενων: Οι επιμορφωμένοι/ες είναι εκπαιδευτικοί τεχνικών ειδικοτήτων Δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, μόνιμοι/ες και αναπληρωτές/τριες, καθώς και εκπαιδευτές των ΔΙΕΚ, οι οποίοι στην πλειονότητά τους διαθέτουν σημαντική εκπαιδευτική-διδασκτική εμπειρία στα ΕΠΑ.Λ./Ι.Ε.Κ.

3. Δομή, Διάρκεια, Χρονοδιάγραμμα

Το επιμορφωτικό πρόγραμμα αποτελείται από τις παρακάτω έξι Θεματικές Ενότητες οι οποίες χρονικά κατανέμονται ως εξής:

ΘΕ1: «Θεσμικό πλαίσιο - διαδικασίες υλοποίησης «Μεταλυκειακού έτους - Τάξη Μαθητείας», 6 ώρες (Δια ζώσης)

ΘΕ2: «Προγράμματα Σπουδών Μαθητείας», 6 ώρες (Εξ αποστάσεως)

ΘΕ3: «Υγεία και Ασφάλεια εργασίας», 6 ώρες (Εξ αποστάσεως)

ΘΕ4α: «Βασικές αρχές για την εκπαίδευση ενηλίκων» 3 ώρες (Δια ζώσης)

ΘΕ4β: Σύγχρονες μέθοδοι διδασκαλίας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση», 3 ώρες (Δια ζώσης)

ΘΕ5: «Συμβουλευτική και Επαγγελματικός προσανατολισμός και πληροφόρηση», 6 ώρες (Δια ζώσης)

ΘΕ6: «Επιχειρηματικότητα» 6 ώρες (Εξ αποστάσεως)

Η Α' φάση της επιμόρφωσης θα υλοποιηθεί κατά το σχολικό έτος 2017-2018 και συγκεκριμένα κατά τους μήνες Μάιο – Ιούνιο 2018, ενώ η Β' φάση θα υλοποιηθεί κατά το σχολικό έτος 2018- 2019 και συγκεκριμένα από το Σεπτέμβριο του 2018 και εξής.

4. Περιεχόμενο της επιμόρφωσης

Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή στο Εργασιακό Περιβάλλον- Αναφορά στην Ασφάλεια και Γενική αναφορά στα ατυχήματα

Με την ολοκλήρωση της ενότητας θα πρέπει να έχουν γίνει κατανοητά τα εξής:

- Ποιος είναι ο εννοιολογικός ορισμός της Υγείας και της Ασφάλειας στην Εργασία
- Ποιες είναι οι προτεινόμενες δράσεις για εκπαιδευτικούς των ΕΠΑ.Λ
- Ποια ατυχήματα συντελούνται γενικά στους χώρους εργασίας
- Πως ορίζεται η επιδημιολογία των ατυχημάτων και ποιοι οι παράγοντες κινδύνου
- Ποιος ο ρόλος της υγείας και των επαγγελματικών κινδύνων
- Ποιες είναι οι προδιαγραφές ασφαλείας
- Ποιο είναι το νομοθετικό πλαίσιο
- Ποιος ο ρόλος και η λειτουργία του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε
- Ποια η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η κεντρική ιδέα γύρω από την οποία θα κινηθεί ανάπτυξη της ενότητας και των επιμέρους υπό-ενοτήτων θα πρέπει να είναι η **χρησιμότητα και η αναγκαιότητα της υγείας και ασφάλειας στο χώρο εργασίας ως μια επιτυχής διαδικασία μέσα από την οποία προστατεύονται οι εργαζόμενοι σε διαφορετικούς χώρους εργασίας, μειώνονται τα ατυχήματα και γενικά βελτιώνονται οι συνθήκες εργασίας. Τονίζουμε και περιγράφουμε τα θετικά χαρακτηριστικά της υγιεινής και ασφάλειας, που μπορεί να αποτελέσουν κίνητρα για ενασχόληση με αυτήν.**

Κεφάλαιο 2: Υγιεινή στους Χώρους Εργασίας

Με την ολοκλήρωση της ενότητας θα πρέπει να έχουν γίνει κατανοητά τα εξής:

- Πως ορίζεται η έννοια της πρόληψης
- Ποια είναι τα λοιμώδη και ευρύτερα τα μεταδοτική νοσήματα
- Πως μεταδίδονται τα λοιμώδη και ευρύτερα τα μεταδοτική νοσήματα
- Ποια είναι η επιδημιολογία των λοιμωδών νοσημάτων
- Ποια είναι τα μέτρα πρόληψης λοιμωδών νοσημάτων
- Ποιος ο ρόλος της υγιεινής των κυλικείων στους χώρους εργασίας

Η κεντρική ιδέα γύρω από την οποία θα αναπτυχθεί η ενότητα και οι επιμέρους υποενότητες είναι ότι η υγιεινή στους χώρους εργασίας είναι άμεσα συνδεδεμένη με τη διαδικασία της πρόληψης, ότι έχουν σημαίνουσα θέση τα λοιμώδη και γενικά τα μεταδοτικά νοσήματα και πρέπει να λαμβάνονται υπόψη. Ακόμα αναδεικνύονται τα μέτρα πρόληψης και τέλος γίνεται αναφορά στο ρόλο της υγιεινής των κυλικείων στους χώρους εργασίας.

Κεφάλαιο 3: Ασφάλεια και πρόληψη ατυχημάτων

Με την ολοκλήρωση της ενότητας θα πρέπει να έχουν γίνει κατανοητά τα εξής:

- Ποιοι είναι οι οδοί διαφυγής και οι έξοδοι κινδύνου
- Ποια είναι η διαδικασία πυρανίχνευσης και πυρόσβεσης
- Πως πρέπει να είναι ο εξαερισμός κλειστών χώρων
- Ποια η διαδικασία απαγωγής προϊόντων

- Ποια η σωστή θερμοκρασία των χώρων
- Πως πρέπει να είναι ο φωτισμός
- Πως εξασφαλίζεται η ασφάλεια από ατυχήματα στα δάπεδα, τους τοίχους, τα παράθυρα και τις θύρες.
- Ποιοι είναι και ποιος ο ρόλος των διαδρόμων κυκλοφορίας
- Πως είναι διαμορφωμένοι οι χώροι πρώτων βοηθειών
- Πως πρέπει να είναι διαμορφωμένοι οι εξωτερικοί χώροι
- Ποιοι οι κίνδυνοι από το ηλεκτρικό ρεύμα
- Ποιες οι γενικές αρχές για την ασφαλή χρήση του ηλεκτρισμού
- Ποια η σχέση ακτινοβολίας και εργασίας
- Πως επηρεάζουν οι δονήσεις
- Ποια είναι τα Μέσα Ατομικής Προστασίας
- Ποιος ο ρόλος της σήμανσης και της πληροφόρησης

Η κεντρική ιδέα της ενότητας και των υποενοτήτων θα πρέπει να είναι η περιγραφή και κατανόηση των μέσων πρόληψης και ασφάλειας στο χώρο εργασίας. Η παρούσα ενότητα δίνει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες στους διδασκόμενους για τη διαδικασία αντιμετώπισης ατυχημάτων στους χώρους εργασίας, πράγμα σημαντικό δεδομένου ότι με αυτό τον τρόπο μειώνεται η πιθανότητα ατυχήματος και γενικά λειτουργούν καλύτερα με μεγαλύτερη ασφάλεια οι χώροι εργασίας.

Κεφάλαιο 4: Δημιουργία ενός ασφαλούς και υγιούς εργασιακού χώρου

Με την ολοκλήρωση της ενότητας θα πρέπει να έχουν γίνει κατανοητά τα εξής:

- Ποιο είναι το υγιές και ασφαλές σχέδιο
- Πως γίνεται σωστά η διαχείριση του χώρου εργασίας
- Πως συντάσσεται ένας κατάλογος ελέγχου για τη λήψη προληπτικών μέτρων
- Πως γίνεται η αξιολόγηση των παραγόντων Κινδύνου

Η κεντρική ιδέα γύρω από την οποία θα κινηθεί η ανάπτυξη της ενότητας και των υποενοτήτων θα είναι η αναγκαιότητα δόμησης ενός ασφαλούς χώρου εργασίας για τους εργαζόμενους. Ο στόχος αυτός διέπει όλη τη διαδικασία της ασφάλειας στους χώρους

εργασίας, παρέχοντας τη δυνατότητα στον εργαζόμενο να γνωρίζει τι να προσέξει, τι να εκτελεί και γενικά πως να εργάζεται με ασφάλεια σε ένα εργασιακό περιβάλλον.

5. Μέθοδοι διδασκαλίας, σχέδια διδασκαλίας, εκπαιδευτικά σενάρια

Για την επίτευξη του στόχου της θεματικής ενότητας Υγεία και Ασφάλεια εργασίας, των 4 ενοτήτων και των υποενοτήτων, θα πρέπει να μελετηθεί το επιμορφωτικό υλικό, να χρησιμοποιηθεί το κείμενο που αναπτύσσεται στο επιμορφωτικό υλικό, αυτό να αναπτυχθεί προφορικά με βάση την παρουσίαση, να επιλυθούν απορίες και να απαντηθούν ερωτήματα που πιθανώς θα προκύψουν. Επομένως είναι απαραίτητη η κατανόηση του συνόλου του επιμορφωτικού υλικού. Αυτά αποτελούν γενικές οδηγίες που αφορούν το σύνολο της θεματικής ενότητας της Υγείας και Ασφάλειας εργασίας.

Παρακάτω δίνεται ένα ενδεικτικό πλάνο συνολικής διαχείρισης της 6ωρης επιμόρφωσης:

Στην ενότητα 1, αφού παρουσιαστούν τα βασικά σημεία της ενότητας με βάση την παρουσίαση, αναλυθούν και επεξηγηθούν με βάση το επιμορφωτικό υλικό και τον οδηγό επιμόρφωσης, επιλυθούν απορίες και απαντηθούν ερωτήσεις (25 λεπτά), μπορούμε να συνεχίσουμε με το κατάλογο ελέγχου παραγόντων κινδύνου για την υγεία και ασφάλεια (20 λεπτά). Απαντήσεις στις ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής βρίσκονται στο παράρτημα του επιμορφωτικού υλικού-οδηγού.

Στην ενότητα 2, αφού παρουσιαστούν τα βασικά σημεία της ενότητας με βάση την παρουσίαση, αναλυθούν και επεξηγηθούν με βάση το επιμορφωτικό υλικό και τον οδηγό επιμόρφωσης, επιλυθούν απορίες και απαντηθούν ερωτήσεις (20 λεπτά), μπορούμε να συνεχίσουμε με τις ασκήσεις αυτό-αξιολόγησης (10 λεπτά). Απαντήσεις στο κρυπτόλεξο για κατανόηση εννοιών που υπάρχει στα Παραρτήματα. Ακόμα χρησιμοποιείται αντιστοίχιση λέξεων για τον ίδιο λόγο (15 λεπτά).

Στην ενότητα 3, αφού παρουσιαστούν τα βασικά σημεία της ενότητας με βάση την παρουσίαση, αναλυθούν και επεξηγηθούν με βάση το επιμορφωτικό υλικό και τον οδηγό επιμόρφωσης, επιλυθούν απορίες και απαντηθούν ερωτήσεις (25 λεπτά), μπορούμε να συνεχίσουμε με τις ασκήσεις σε σχέση με την υγεία και ασφάλεια (20 λεπτά). Ασκήσεις-Δραστηριότητες βρίσκονται στο παράρτημα του επιμορφωτικού υλικού-οδηγού αναφέρονται σε ομαδικές συζητήσεις, στη κατασκευή κολάζ, δημιουργία εντύπου, προτάσεις για βελτίωση χώρου εργασίας των εκπαιδευόμενων τέλος γενική αξιολόγηση κινδύνου.

Στην ενότητα 4, αφού παρουσιαστούν τα βασικά σημεία της ενότητας με βάση την παρουσίαση, αναλυθούν και επεξηγηθούν με βάση το επιμορφωτικό υλικό και τον οδηγό επιμόρφωσης, επιλυθούν απορίες και απαντηθούν ερωτήσεις (30 λεπτά), μπορούμε να συνεχίσουμε με τις βιωματικές ασκήσεις (90 λεπτά). Οι βιωματικές ασκήσεις που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν είναι πολλές. Ο λόγος που παρατίθενται είναι, για να υπάρχει ένας βαθμός ευελιξίας στο πόσες θα χρησιμοποιηθούν από τον επιμορφωτή, αλλά και για να υπάρχουν διαθέσιμες για τους εκπαιδευόμενους να τις αξιοποιήσουν στην εκπαιδευτική τους πρακτική. Συνολικά δηλαδή τουλάχιστον 5 βιωματικές ασκήσεις. Εάν ο χρόνος το επιτρέπει, σύμφωνα με τον επιμορφωτή, τότε μπορεί να συνεχίσει και με τις υπόλοιπες. Κάποιες από τις βιωματικές ασκήσεις χρειάζονται απλώς στυλό και χαρτί (A4). Άλλες χρειάζονται πρόσθετα υλικά όπως περιοδικά, κόλλες, φακέλους κλπ. Σε περίπτωση που επιλεγούν αυτές θα πρέπει να είναι διαθέσιμα τα υλικά. Τέλος με το κλείσιμο και της τελευταίας ενότητας θα δοθεί ένα ολιγόλεπτο τεστ με σωστό λάθος για να γίνει μια αξιολόγηση του τι αποκόμισαν οι εκπαιδευόμενοι από την βώρη διδασκαλία. Ακόμα θα δοθούν σταυρόλεξα που θα μπορούν να απαντηθούν ηλεκτρονικά από τους εκπαιδευόμενους με την ολοκλήρωση των μαθημάτων.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

